

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lutego 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa S.S.
przeciwko R. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w R.
o sprostowanie protokołu powypadkowego,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w dniu 3 lutego 2026 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie
z dnia 31 marca 2025 r., sygn. akt IV Pa 9/25,

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 240 zł (dwieście
czterdzieści) z odsetkami z art. 98 § 1¹ k.p.c. tytułem zwrotu
kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 31 marca 2025 r. Sąd Okręgowy w Tarnowie, w sprawie z powództwa S.S. przeciwko R. spółka z o.o. w R. o sprostowanie protokołu powypadkowego, oddalił apelację powoda wniesioną od wyroku Sądu Rejonowego w Bochni z dnia 28 listopada 2024 r.

Sąd odwoławczy podkreślił, że zachowanie powoda stanowiło zerwanie związku z pracą w rozumieniu art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (jednolity tekst: Dz. U. z 2022 r. poz. 2189 ze zm. – dalej jako ustawa zasiłkowa).

Sąd zaznaczył, że spożywanie alkoholu było sprzeczne z celem podróży służbowej i nie pozostawało w związku z wykonywaniem powierzonych powodowi zadań przez pracodawcę. W rezultacie, w ocenie Sądu, nie można zakwalifikować zdarzenia jako wypadek równoważny z wypadkiem przy pracy. Stanowisko to znajduje potwierdzenie w orzecznictwie Sądu Najwyższego oraz sądów powszechnych (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 4 czerwca 2024 r., III PSKP 26/23, LEX nr 3727644- z dnia 12 kwietnia 2016 r., I UK 100/15, LEX nr 2051471, z dnia 22 października 2015 r., II UK 370/14, LEX nr 1929085, z dnia 18 listopada 2011 r., I UK 140/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 269, z dnia 8 października 1999 r., II UKN 545/98, OSNAPIUS 2001 nr 1, poz. 21, z dnia 6 grudnia 1990 r., II PRN 10/90, PiZS 1991 nr 4, poz. 62 i z dnia 10 kwietnia 1974 r., III URN 5/74, OSNC 1975 nr 3, poz. 44).

Z orzeczeniem Sądu Okręgowego nie zgodził się powód, wniósł skargę kasacyjną, w której zarzucił naruszenie art. 227, w związku z art. 278 § 1, w związku z art. 391 § 1 k.p.c.; art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy wypadkowej. W ocenie skarżącego przepis prawa materialnego został naruszony przez błędną wykładnię i przyjęcie, że aby można było zakwalifikować dane zdarzenie za wypadek traktowany na równi z wypadkiem przy pracy, pracownik, który uległ takiemu wypadkowi, nie może przed wypadkiem spożywać alkoholu.

Zdaniem skarżącego przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania znajduje uzasadnienie w przesłankach z art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c. Według odwołującego się w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, które nadto wymaga dokonania wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów. Zachodzi bowiem wątpliwość, czy w świetle przepisów art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy wypadkowej można zakwalifikować dane zdarzenie za wypadek traktowany na równi z wypadkiem przy pracy w sytuacji, gdy pracownik w czasie podróży służbowej po zakończonej pracy zleconej przez pracodawcę udał się na miejsce noclegu przez tego pracodawcę wskazane, to jest do hostelu, i w trakcie pobytu w hostelu przed snem spożywał alkohol, a następnie schodząc po schodach uległ wypadkowi na terenie tego hostelu? Innymi słowy, czy dyskwalifikuje pracownika, który uległ takiemu wypadkowi to, że przed wypadkiem niewątpliwie spożywał alkohol, choć nie wykazano, aby to spożycie wskazywało na wprawienie

się pracownika w stan nietrzeźwości lub upojenia alkoholowego, a z wyżej powołanej regulacji wynika, iż sprowadza się ona do rozciągnięcia szczególnej ochrony ubezpieczeniowej w podróży służbowej na okoliczności należące do sfery prywatnych spraw pracownika?

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie może zostać przyjęta do rozpoznania.

Konkluzja ta staje się zrozumiała, jeśli weźmie się pod uwagę, że sporne kwestie, które chce wyjaśniać powód zostały już wyjaśnione w sposób niekorzystny dla skarżącego.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego (ostatnio zaprezentowanym w wyroku Sądu Najwyższego z dnia 4 czerwca 2024 r., III PSKP 26/23, LEX nr 3727644) utrwalony jest pogląd, że różnica między wypadkiem przy pracy i wypadkiem podczas podróży służbowej dotyczy jedynie okoliczności wypadku, a w szczególności tego, iż wypadek przy pracy powinien pozostawać w związku z pracą, natomiast wypadek podczas podróży służbowej musi się wiązać z wykonywaniem zadań powierzonych na czas podróży służbowej. Przy kwalifikowaniu danego zachowania jako pozostającego w związku z podróżą służbową należy zatem badać, czy w łączności z nią pozostawał cel zachowania pracownika, czy też miało ono wyłącznie prywatny charakter. Przy czym zachowaniami niepozostającymi w związku z wykonywaniem powierzonego zadania i sprzecznymi z celem podróży służbowej są te zachowania ze sfery prywatnych spraw pracownika, które nie były konieczne z punktu widzenia celu i warunków odbywania podróży służbowej, np. gdy pracownik udaje się do restauracji na kolację z przygodnie poznanymi osobami, spożywa alkohol z kolegami. Jako postępowanie niepozostające w związku z wykonywaniem powierzonych zadań należy rozumieć podjęcie czynności sprecznej z samym celem wykonania danego zadania (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 kwietnia 2016 r., I UK 100/15, LEX nr 2051471; z dnia 22 października 2015 r., II UK 370/14, LEX nr 1929085; z dnia 18 listopada 2011 r., I UK 140/11, OSNP 2012 nr 21-22, poz. 269; z dnia 8 października 1999 r., II UKN 545/98, OSNAPIUS

2001 nr 1, poz. 21; z dnia 6 grudnia 1990 r., II PRN 10/90, PiZS 1991 nr 4, poz. 62; z dnia 10 kwietnia 1974 r., III URN 5/74, OSNC 1975 nr 3, poz. 44).

Wskazuje się również, że w art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy wypadkowej ustawodawca określił rodzaj wypadku związanego z pracą w sposób negatywny. Są to bowiem zdarzenia, które nie pozostają w związku z okolicznościami, o jakich mowa w art. 3 ust. 1 ustawy wypadkowej (por. W. Witoszko, Wypadek traktowany na równi z wypadkiem przy pracy (w:) Jednorazowe odszkodowanie z ubezpieczenia wypadkowego, Warszawa 2010). Jeśli w czasie podróży służbowej pracownik będzie wykonywał czynność będącą realizacją jego pracowniczych obowiązków, to ochronę w razie wypadku zapewnia mu art. 3 ust. 1 ustawy. Inaczej mówiąc, pracownik ulega wówczas wypadkowi przy pracy, nie jest bowiem ważne, gdzie ta czynność jest przez pracownika realizowana. Zestawienie art. 3 ust. 1 i art. 3 ust. 2 ustawy wypadkowej pozwala stwierdzić, że w definicji wypadku zrównanego z wypadkiem przy pracy chodzi o czynności leżące poza sferą spraw zawodowych określonych art. 3 ust. 1. Z tego wniosek, że art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy zapewnia ochronę w okolicznościach leżących poza sferą spraw związanych z pracą, a więc że rozciąga ochronę na czynności ze sfery spraw prywatnych, zaliczając tym samym te okoliczności na użytek art. 3 ust. 2 do sfery spraw służbowych. Pogląd, że przesłanka ta stanowi rozszerzenie ochrony na sferę spraw leżących zazwyczaj w sferze spraw prywatnych, wynika wprost z tezy wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 1990 r., II PRN 10/90. Przepis art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy wypadkowej zrównuje z wypadkiem przy pracy (zapewniając taką samą ochronę) także przypadki doznania szkody na osobie w wyniku zadziałania przyczyny zewnętrznej podczas wykonywania w czasie podróży służbowej czynności ze sfery spraw prywatnych. Na podstawie tego przepisu podlegają więc szczególnej ochronie takie czynności pracownika będącego w podróży służbowej, jak robienie codziennych zakupów, przyrządzanie i spożywanie posiłków, pobyt w hotelu, spacer itp. (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 lutego 2004 r., II UK 236/03, LEX nr 390137). Z tego względu w uzasadnieniu wyroku z dnia 22 października 2015 r., II UK 370/14, Sąd Najwyższy przyjął, że za wypadek zrównany z wypadkiem przy pracy uważa się zdarzenie nagłe, wywołane przyczyną zewnętrzną i pozostające w związku czasowym z wykonywaniem

podróży służbowej. Tylko bowiem w podróży służbowej - z uwagi na szczególne okoliczności i warunki, w jakich znajduje się pracownik podczas tej podróży - ochrona ubezpieczeniowa obejmuje nie tylko wykonywanie poleconej pracy, lecz również wiele innych czynności wynikających z samego faktu opuszczenia zwykłego środowiska, które to czynności byłyby w normalnych warunkach zaliczone do sfery spraw prywatnych (podobnie Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18 listopada 2011 r., I UK 140/11 oraz w uchwale składu siedmiu sędziów z dnia 21 grudnia 1973 r., III PZP 25/73, OSNC 1974 nr 4, poz. 64).

Mimo wskazanej różnicy, podkreśla się, że tak jak w przypadku wypadku przy pracy przesłanką negatywną jest zerwanie związku z pracą, tak samo w przypadku wypadku w podróży służbowej z art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy wypadkowej przesłanką negatywną może być zerwanie związku z powierzonym do wykonania zadaniem w podróży służbowej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 27 marca 2019 r., II UK 86/18, LEX nr 2652258). W orzecznictwie Sądu Najwyższego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2015 r., II UK 370/14, LEX nr 1929085) podkreśla się zgodnie, że wypadek podczas podróży służbowej musi się wiązać z wykonywaniem zadań powierzonych na czas podróży służbowej. Przy kwalifikowaniu danego zachowania jako pozostającego w związku z podróżą służbową należy badać, czy w łączności z nią pozostawał cel zachowania pracownika, czy też miało ono wyłącznie prywatny charakter. Przy czym zachowaniami niepozostającymi w związku z wykonywaniem powierzonego zadania i sprzecznymi z celem podróży służbowej są te zachowania ze sfery prywatnych spraw pracownika, które nie były konieczne z punktu widzenia celu i warunków odbywania podróży służbowej, to znaczy z potrzebą realizacji powierzonych mu zadań (tak w wyroku z dnia 12 lutego 2004 r., II UK 236/03, LEX nr 390137).

Zestawiając jednolite orzecznictwo Sądu Najwyższego z zagadnieniem prawnym, które chce wyjaśnić powód, dochodzi się do jednoznacznych wniosków. Po pierwsze, skarżący nie przedstawił starannie wypowiedzi Sądu Najwyższego, a to oznacza, że jego twierdzenia o braku wyjaśnień, czy też rozbieżnościach przy wykładni art. 3 ust. 2 pkt 1 ustawy wypadkowej są gołosłowne. Po drugie, sposób sformułowania zagadnienia prawnego nie ma charakteru abstrakcyjnego, powód

dąży do przesądzenia jednostkowej sprawy. Po trzecie, w postawionym pytaniu (mającym uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.) powód nie jest zainteresowany przesłanką wykluczającą. Ignoruje zatem, że zgodnie z art. 3 ust 2 pkt 1 ustawy wypadkowej rozciągnięcie ochrony wypadkowej na sferę prywatną w podróży służbowej ograniczone zostało zastrzeżeniem: „chyba że wypadek spowodowany został postępowaniem pracownika, które nie pozostaje w związku z wykonywaniem powierzonych mu zadań”. Po czwarte, należy dostrzec, że wskazany w przepisie związek zachodzący między „postępowaniem pracownika” a „wykonywaniem powierzonych mu zadań” należy do sfery faktycznej, a Sąd odwoławczy ustalił, że wypadek powoda będącego pod wpływem alkoholu nie miał nic wspólnego z zadaniami realizowanymi przez pracownika w trakcie podróży służbowej. Ma to znaczenie, gdyż Sąd Najwyższy związany jest ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia (art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Istotnym zagadnieniem prawnym w rozmiennieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. W konsekwencji nie można uznać, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), jeśli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii przedstawianej w skardze i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNAPiUS - wkładka z 2003 r. Nr 13, poz. 5; z dnia 10 marca 2010 r., II UK 363/09, LEX nr 577467; z dnia 12 marca 2010 r., II UK 400/09, LEX nr 577468; z dnia 19 stycznia 2012 r., I UK 328/11, LEX nr 1215423; z dnia 19 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578). Nie dochodzi do ziszczenia się przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. w sytuacji, gdy strona formułując zagadnienie prawne ignoruje niekorzystną dla siebie treść przepisu, a z ustaleń faktycznych wynika, że Sąd prawidłowo zastosował przepis.

Z kolei w przypadku przesłanki z art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c., zachodzi ona wtedy, gdy niejednolita wykładnia wskazanego przez skarżącego przepisu wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie bądź

gdy przepis ten nie doczekał się wykładni w kierunku wskazywanym przez skarżącego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 424365; z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231). Z przedstawionej prezentacji wynika jednoznacznie, że sytuacja tego rodzaju nie ma miejsce. Nie doszło zatem do ziszczenia się przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c., na które powołuje się powód.

Kierując się wskazanymi racjami Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. i art. 98 § 1 i § 1¹ k.p.c. i art. 99 k.p.c. orzeczono jak w sentencji.

[A.P.]

[SOP]